

Kuikens op vlotjes

Als je in 1980 dertig jaar terugkeek, was de zwarte stern met driekwart afgenomen. Als je nu dertig jaar terugkijkt, is de populatie nagenoeg stabiel – 1.100 broedparen.

Nu. Een mooie zomeravond. Ik zit met Jan van der Winden op een boezemkade bij Kockengen. We kijken uit op een door vrijwilligers veiliggesteld moerasreservaatje. Zwarte sterns vliegen af en aan. De harde noordoostenwind doet afbreuk aan hun weergaloze elegantie, maar laat des te beter uitkomen hoe sterk ze zijn.

Voor hun achteruitgang werden steevast twee oorzaken aangevoerd: nestgelegenheid en voedselsituatie. De ene klopt, de andere niet.

Zwarte sterns nestelen op krabbescheer. Deze waterplant is uit poldersloten ver-

dwenen en zal niet zomaar terugkeren. Sinds zwarte sterns bereid zijn gebleden om te broeden op vlotjes die voor hen worden uit-

gelegd, is dat echter geen probleem meer. Verschraling van het voedselaanbod heeft intussen als oorzaak afgedaan en is door onderzoek van Van der Winden, werkzaam voor Bureau Waardenburg, vervangen door menselijke verstoring. Boeren die bij het maaien dicht aan de slootkant komen, jagen de kuikens angst aan. De dieren raken te water en sterven door onderkoeling. Het wrange is: zwarte sterns

Illustratie
Irene Goede

broeden betrekkelijk laat, hun kuikens verschijnen half juni, en boeren die dan pas maaïen, doen dat doorgaans om jonge grutto's te ontzien. Hoe dan ook, dit probleem is opgelost als boeren kunnen worden bewogen om langs de sloot een strook gras te laten staan.

Kockengen.

We zitten in het verlengde van een stuk sloot waarin wel tien van die vlotjes liggen, en op elk daarvan zitten één, twee of drie kuikens. Zwarte sterns leggen drie eieren. Volgens Jan moet een legsel 0,8 vliegvlugge jongen opleveren om de populatie in stand te houden. Momenteel is het broedsucces gemiddeld 1,0. Hij verwacht dus dat de zwarte stern zich zal uitbreiden, niet alleen in moerasreservaten, ook in het boerenland. Met één voorbehoud. Overdag verdedigen zwarte sterns hun belangen met grote felheid, maar 's

nachts zijn ze machteloos. Ransuil, bosuil, hermelijn of bunzing kunnen het nakroost van een hele kolonie in één ruk uitroeien. Deze gevaren zijn echter bekend en in dat getal van 0,8 verdisconteerd. Nieuw is dan de dreiging die uitgaat van de tegenwoordig alom, ook hier in Kockengen, aanwezige grauwe ganzen. Zo'n troep hoeft maar door een kolonie heen te banjeren of het broedsucces is 0,0. Afwachten wat dat wordt.

Kuikens.

Met hun korte snavels en vleugelstompjes bieden ze een rudimentaire aanblik – het zouden bij wijze van spreken ook nog pinguïns kunnen worden. Maar de oudervogels lijken volstrekt overtuigd van hun zaak. Ze blijven tot ver in de avond prooi aanvoeren (kleine visjes, grote insecten) en kondigen hun komst aan met een uitgerekte rauwe kreet.

Voor ons klinkt dat telkens hetzelfde, voor de kuikens kennelijk niet. Telkens als er zo'n kreet weerklinkt, komen maar op één vlotje de jongen overeind.